

**STEEK JIJ
JE HAND UIT**

AAN DE

SLAG IN

DE KLAS

**INSTRUCTIE
VOOR DOCENTEN**

**EEN LOSER,
DAT BEN
IK NU...** LUCAS

AAN DE SLAG IN DE KLAS

Criminelen maken steeds meer gebruik van jongeren om allerlei activiteiten voor hen te doen. De criminelen blijven onder de radar. Maar de jongeren worden blootgesteld aan geweld, intimidatie en bedreiging. Eenmaal in het wereldje, komen ze er moeilijk weer uit. Op iedere school zitten wel leerlingen die in aanraking zijn gekomen met een bepaalde vorm van uitbuiting, dus ook op de school waar u werkzaam bent. En dit komt niet alleen buiten schooltijd voor. Daarom is het belangrijk om als school hier aandacht aan te besteden, zodat uw school een veilige omgeving blijft voor iedereen.

U kunt als docent een belangrijke rol spelen in het bespreekbaar maken van vormen van uitbuiting en de gevolgen hiervan. Misschien wilt u het onderwerp integreren in uw les, bijvoorbeeld in een les maatschappijleer. Daarom hebben we een aantal werkvormen ontwikkeld, zodat u met de klas aan de slag kunt.

ONDERSTAANDE WERKVORMEN ZIJN GERICHT OP:

- **Kennis:** jongeren weten wat seksuele, criminele en arbeidsuitbuiting is.
- **Houding:** jongeren begrijpen dat de gevolgen en risico's van deze vormen van uitbuiting heel ernstig kunnen zijn. Ze zien in dat als ze één keer 'ja' zeggen het moeilijk is om eruit te stappen.
- **Gedrag:** jongeren weten wat ze moeten doen als ze benaderd worden en weten waar ze terecht kunnen voor hulp.

IK WILDE HELPEN, MAAR BEN ZO BELAZERD

SAMIRA

VOORBEREIDING

De onderwerpen kunnen bepaalde gevoelens en vragen bij leerlingen oproepen en voor de nodige impact zorgen. Daarom een aantal tips ter voorbereiding:

- Ga vooraf met de mentor of de zorgcoördinator op school in gesprek en geef aan wat u wilt doen in de klas. Maak met elkaar afspraken over of één van de twee of beiden in de les aanwezig zijn en zorg dat de hulpverleningsroute en eventuele nazorg duidelijk is. Of zorg dat er iemand na afloop van de les beschikbaar is. Heeft u vermoedens van uitbuiting bij een bepaalde leerling overleg dan eerst of het verstandig is om er in de klas aandacht aan te besteden.
- Bekijk de video's voor docenten op de website www.steekjijehanduit.nl en weet wat de verschillende vormen van uitbuiting inhouden.
- Wilt u meer informatie over mensenhandel en uitbuiting, of heeft u vragen? Neem contact op met het Meldpunt Mensenhandel van Stichting Humanitas (010-2365256).
- Per werkvorm zijn de benodigdheden vermeld. De tijdsduur is per werkvorm verschillend.
- Bereid de leerlingen voor. En spreek af wat te doen als een leerling zich niet prettig voelt. Geef altijd aan dat u beschikbaar bent als iemand bijvoorbeeld na de les wil praten. Geef ook altijd aan waar leerlingen terecht kunnen voor hulp. Zij kunnen bijvoorbeeld anoniem bellen of chatten met **FIER**.

**IK HEB ER
NOG STEEDS
IEDERE DAG
LAST VAN** JULIA

WERKVORM 1

CHECK MIJN VERHAAL

Op de website www.steekjijehanduit.nl staan de verhalen van Samira, Lucas, Julia, Dave, Chanel en Omar. Hun verhalen gaan over de verschillende vormen van mensenhandel en uitbuiting.

DOEL

Leerlingen leren meer over de begrippen geldezel, drugscriminaliteit, seksuele en arbeidsuitbuiting. En begrijpen dat 'ja' zeggen ernstige gevolgen kan hebben.

TIJD

15-20 minuten

BENODIGDHEDEN

- Scherm of digibord om video te laten zien
- Internetverbinding

INSTRUCTIE

- Begin met een korte introductie over het onderwerp
- Kies samen met de leerlingen een verhaal uit
- Speel niet alle video's achter elkaar, het gaat om gevoelige onderwerpen
- Bekijk met de leerlingen de video
- Ga in gesprek met de leerlingen over de video en stel bijvoorbeeld de volgende vragen:
  - o Waar ging de video over?
  - o Wat heb je gehoord wat je nog niet wist?
  - o Wat had jij gedaan als je in zijn/haar schoenen stond?
  - o Welk advies zou je hem/haar nu geven?
- Bespreek wat een leerling kan doen als hij/zij in zo'n situatie terechtkomt. Op www.steekjijehanduit.nl staat waar een leerling met vragen terecht kan.
- Geef aan dat leerlingen altijd met u of een ander vertrouwenspersoon op school over deze onderwerpen kunnen praten.

**AAN DE
SLAG IN
DE KLAS**

ALLES, ALLES IS NAAR DE KLOTE

DAVE

WERKVORM 2 CRIMESTREEP

Leerlingen krijgen dilemma's voorgeschoteld. Wanneer trek jij een streep en zeg jij nee?

DOEL

Leerlingen worden bewust op welke manier zij benaderd kunnen worden en dat er feitelijk maar één moment is om nee te zeggen.

TIJD

30 minuten

BENODIGDHEDEN

- Rol tape om lijn op de grond aan te brengen
- Dilemma's
  - o Als je het schoolplein na de les afloopt, word je aangesproken door iemand uit 5 havo die vaker met wat oudere gasten buiten het schoolplein hangt. Hij vraagt of je snel €250 wilt verdienen. Hij laat je het geld al zien. Hij heeft alleen even je pinpas en pincode nodig. Zeg jij ja of nee?
  - o Een bekende uit de buurt waar je woont, hangt met wat andere gasten vaak op een pleintje. Ze dragen dure kleding, hebben scooters en gebruiken lachgas. Je vindt dat best stoer. Die gast vraagt of je met hem mee gaat om even een pakje weg te brengen. Kun je daarna bij ze komen hangen op dat pleintje en die scooter uitproberen. Zeg jij ja of nee?
  - o Je hebt weleens een joint gerookt. Diegene bij wie je dat gekocht hebt vraagt aan je of je gratis wil blowen. Je moet dan wel soms helpen met henneptoppen knippen, volgens hem een makkelijk klusje. Zeg jij ja of nee?
  - o Thuis heb je superveel ruzie. Je maakt plannen om weg te gaan. Wanneer op een dag de ruzie zo erg wordt, pak je een tas en ga je weg. Maar eigenlijk weet je niet zo goed waarheen. Een wat oudere jongen die je kent en met wie je weleens hebt rondgehangen, biedt je aan om bij hem te slapen. Zeg jij ja of nee?

ALLES, ALLES IS NAAR DE KLOTE

DAVE

- o Je hebt niet zo heel veel vrienden, maar wel één goede vriend. Hij zit in de drugshandel. Je spreken best vaak af, je vertrouwt hem. Hij heeft je vaak geholpen. Eigenlijk hebben jullie het nooit over wat hij doet. De laatste tijd vertelt hij wel meer en is hij een beetje aan het slijmen of jij soms niet eens mee kan helpen. Op een dag vraagt hij jou of je hem uit de brand kan helpen en wat weg kan brengen. Hij heeft jou natuurlijk toch ook vaak geholpen. Zeg jij ja of nee?
- o Je wordt via social media benaderd door een leuke jongen/meisje. Hij/zij ziet er heel goed uit. Jullie beginnen te chatten. Het is altijd gezellig. Hij/zij vraagt na een tijdje of jullie af willen spreken bij hem/haar thuis. Zeg jij ja of nee?
- o Je hebt sinds een tijdje een vriendje. Jullie hebben het vaak heel leuk samen.
Hij is heel erg lief. Maar hij vraagt je soms ook om dingen te doen die je niet wilt. Dan schrik je van hem. Hij vraagt je op een gegeven moment om een vriend van hem te helpen en wil samen met jou naar hem toe. Hij wil niet uitleggen wat jullie daar gaan doen, het is een verrassing. Zeg jij ja of nee?
- o Je wordt via social media benaderd door een leuke jongen/meisje. Hij/zij ziet er heel goed uit. Jullie beginnen te chatten. Hij/zij geeft je heel veel complimentjes. Jullie spreken na een tijdje af, je vindt hem/haar echt heel leuk. Jullie beginnen te zoenen en trekken wat kleren uit. Hij/zij wil foto's van je maken. Zeg jij ja of nee?
- o Je zit thuis vaak te gamen en komt in een chatgroep terecht. Hierin hoor je dat je makkelijk geld kunt verdienen met wat foto's of filmpjes, misschien wel seks. Je bent best nieuwsgierig. Een man reageert in de chat. Hij is heel behulpzaam, aardig, is getrouwd en heeft een goede baan. Hij kan je ophalen van school. Zeg jij ja of nee?
- Locatie: in het lokaal, de kantine of op het schoolplein (afhankelijk van protocol school)

ALLES, ALLES IS NAAR DE KLOTE

DAVE

INSTRUCTIE

- Voorbereiding:
  - Zorg dat u de dilemma's paraat heeft.
  - Breng op de grond een scheidingslijn aan met tape
- Begin met een korte introductie over mensenhandel en uitbuiting
- Leg uit wat jullie gaan doen
- Laat de leerlingen aan één kant van de lijn staan
- Leg een dilemma voor en vraag aan de leerling om over de streep te stappen als ze 'ja' zeggen.
- Vraag aan een aantal leerlingen waarom ze juist wel of niet over de streep stapten.
- Laat de leerlingen weer aan één kant van de lijn staan en leg een nieuw dilemma voor en herhaal dit een aantal keer.
- Afsluiting:
  - Vraag aan de leerlingen welk dilemma zij lastig vonden en waarom
  - Wijs de leerlingen op de verhalen op de website www.steekjijjehanduit.nl
- Bespreek wat een leerling kan doen als hij/zij in zo'n situatie terechtkomt. Op www.steekjijjehanduit.nl staat waar een leerling met vragen terecht kan.
- Geef aan dat leerlingen altijd met u of een ander vertrouwenspersoon op school over deze onderwerpen kunnen praten.

IK BEN NU NOG VERDER VAN HUIS

CHANEL

WERKVORM 3 WAAR OF NIET WAAR?

Leerlingen krijgen stellingen voorgeschoteld. Zijn ze waar of niet waar?

DOEL

Leerlingen leren meer over de begrippen geldezel, drugscriminaliteit, seksuele en arbeidsuitbuiting. En begrijpen dat de gevolgen en risico's van deze vormen van uitbuiting heel ernstig zijn.

TIJD

15-20 minuten

BENODIGDHEDEN

- Digibord
- Stellingen
  - o Alleen jongeren op vmbo-niveau worden slachtoffer van criminelen.
    - Niet waar. Niet alleen jongeren met een bepaalde achtergrond, opleiding of problemen worden door criminelen benaderd.
  - o Jongens worden ook slachtoffer van seksuele uitbuiting.
    - Waar. Het overkomt jongens en meisjes. Voor een jongen is het nog moeilijker om erover te praten. Want jongens moeten toch sterk zijn?
  - o Eén keer je pinpas en pincode uitlenen is niet zo erg.
    - Niet waar. Vaak komt de politie de geldezel op het spoor en zijn de criminelen verdwenen. Het kan betekenen dat je een strafblad krijgt, je hebt met criminele activiteiten geholpen en dat je geen bankrekening meer kunt afsluiten.
  - o Criminelen benaderen middelbare scholieren om drugs uit de containers in de haven te halen.
    - Waar. Jongeren van 14 jaar zijn door de politie in de haven opgepakt. Tegenwoordig krijg je niet alleen een boete, maar kan je ook in de gevangenis terechtkomen als je zonder toestemming op een haventerrein wordt betrappt.

IK BEN NU NOG VERDER VAN HUIS

CHANEL

- o Een slachtoffer van seksuele uitbuiting krijgt vaak eerst cadeaus om hem/haar te beïnvloeden.
  - Waar/niet waar. Dit gebeurt, maar dat is niet altijd zo. Soms wordt er ook meteen veel geweld gebruikt of word je bedreigd.
- o Als je je zorgen maakt om een vriend of vriendin, kun je het beste om hulp vragen.
  - Waar. Ook al heeft die vriend of vriendin gevraagd om het geheim te houden kun je het beste wel met iemand erover praten. Je kunt bijvoorbeeld anoniem bellen of chatten met **FIER** en vragen wat je het beste kunt doen.
- o Je kunt maar één keer nee zeggen.
  - Waar. Misschien denk je dat het niet erg is om één keer je pinpas en pincode uit te lenen. Of één keer een pakketje met drugs weg te brengen. Maar als je ja hebt gezet, is het vaak heel moeilijk om eruit te komen. Er wordt geweld gebruikt of jij en je familie worden gebruikt.

INSTRUCTIE

- Begin met een korte introductie over het onderwerp
- Leg een stelling voor. De leerlingen die het er mee eens zijn gaan aan een kant van de klas staan, de leerlingen die het er niet mee eens zijn aan de andere kant. Of vraag leerlingen hun handen omhoog te steken als ze het ermee eens zijn.
- Bespreek na afloop waar een leerling met vragen terecht kan.
- Geef aan dat leerlingen altijd met u of een ander vertrouwenspersoon op school over deze onderwerpen kunnen praten.

IK VERTROUW ECHT NIEMAND MEER... OMAR

WERKVORM 4 OUT-OF-THE-BOX

Leerlingen gaan aan de slag met een voorlichtingscampagne. Hoe willen zij leeftijdsgenoten bewust maken om niet met criminelen in zee te gaan?

DOEL

Leerlingen leren meer over de begrippen geldezel, drugscriminaliteit, seksuele en arbeidsuitbuiting. En begrijpen dat de gevolgen en risico's van deze vormen van uitbuiting heel ernstig zijn.

TIJD

45-60 minuten

BENODIGDHEDEN

- Digibord
- Internetverbinding
- Vellen A3-papier
- Viltstiften
- Polaroidcamera's of mobiele telefoon

INSTRUCTIE

- Je verdeelt de klas in een aantal groepen - 4 leerlingen per groep.
- Iedere groep kiest een thema: geldezel, drugscriminaliteit, seksuele uitbuiting of arbeidsuitbuiting.
- Je legt deze thema's uit.
- Je vraagt aan de leerlingen een passende poster te ontwerpen om andere leeftijdsgenoten bewust te maken over dit thema. Zodat zij geen 'ja' zeggen. Ze kunnen bijvoorbeeld een slogan bedenken. Ze mogen het zelf bedenken.
- Hang de posters op in de klas. Laat de groepen nog een filmpje maken waarop ze de poster uitleggen of een foto met de poster in de hand.
- Bespreek met elkaar de posters.
- Bespreek na afloop waar een leerling met vragen terecht kan.
- Geef aan dat leerlingen altijd met u of een ander vertrouwenspersoon op school over deze onderwerpen kunnen praten.

**STEEK JIJ
JE HAND UIT**

WWW.STEEKJIJJEHANDUIT.NL

